

מהזין קווקז

בס"ד || בטאון "יהודי קווקז" בא"י || אדר תש"פ || היליון 3

פריחה רוחנית לבני הקווקז עם הקמת המרכז הקהילתי החדש במוסקבה

'בית אזרבייג'ן בישראלי יהפוך לאחד מסמלי עכו'

”
האות אמנם ניתן לי אבל הוא של הלוחמים שנפלו על שחרור והצלת העם היהודי

נשיא רוסיה העניק את אות הידידות הנשיאותי למר גבריאל גרמן זכרייב

הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף 'צו השעה לשמור על המסורת כפי שקהילת היהודים ההרריים שמרה בנחישות בכל הדורות'

מנהיג, חוקר ומיישב ארץ ישראל

קווים לדמותו של מנהיג העדה הקווקזית הגאון הצדיק רבי יעקב יצחקי זכותו תגן עלינו

מהזין יהודי קווקז

מבית STMEGI

מועדים וזמנים לששון

תענית אסתר

כניסת הצום
 ירושלים 04:45
 תל אביב 04:46
 חיפה 04:45
 באר שבע 04:47

יציאת הצום
 ירושלים 18:01
 תל אביב 18:03
 חיפה 18:02
 באר שבע 18:03

זמני אכילה ושריפת חמץ

סוף זמן אכילת חמץ
 ירושלים 10:02
 תל אביב 10:04
 חיפה 10:03
 באר שבע 10:05

סוף זמן ביעור חמץ
 ירושלים 11:22
 תל אביב 11:24
 חיפה 11:23
 באר שבע 11:24

חג הפסח

זמן הדלקת נרות
 ירושלים 18:28
 תל אביב 18:43
 חיפה 18:37
 באר שבע 18:47

זמן יציאת החג
 ירושלים 19:41
 תל אביב 19:43
 חיפה 19:43
 באר שבע 19:42

שביעי של פסח

זמן הדלקת נרות
 ירושלים 18:32
 תל אביב 18:47
 חיפה 18:41
 באר שבע 18:51

זמן יציאת החג
 ירושלים 19:46
 תל אביב 19:47
 חיפה 19:48
 באר שבע 19:46

ברכות

4-5 ברכת נשיא קרן 'סטמאגי' וברכת הרב הראשי ליהודי הקווקז לימי הפורים

חדשות העדה

6-13 בטקס מרגש נחנך המרכז הבינלאומי ליהודים ההרריים במרכז מוסקבה

מסע אורח

12-13 הראשון לציון הרב הראשי לישראל אורח המרכז היהודי 'סוקלוניקי' במוסקבה

ראיון חג

24-27 המסורת היהודית היא חלק מאיתנו | מירי נחשונוב

איש על העדה

18-21 קווים לדמותו של רבנו הגאון רבי יעקב יצחקי זכר צדיק וקדוש לברכה

מנהגי העדה לפורים

36-37 על פי הרה"ג רבי יניב נפתלייב

מתכונים

38-39 חסידי | המאכל המסורתי לחג הפורים

עורך אחראי
דוד מרדכיב
מנכ"ל 'סטמאגי'

עורך
משה פרידמן
יועץ תקשורת ואסטרטגיה

ריכוז מערכת
אסנת אסטריין

צלמים
אלי איטקין, אלי סגל,
ישראל ברדוגו,
לשכת הנשיא היקרמלין,
שאטרסטוק shutterstock
המוזיאון היהודי 'קרסנה
סלבודה', גלית סבג, אוסף
משפחת יצחקי

עיצוב וגרפיקה
יעל פרידמן

הגהה
רבקה ג.פ.

כתובת מייל
stmegi@mail.ru

להערות, הארות וכתבות
משה פרידמן
moshefre@zahav.net.il

כל הזכויות שמורות

ברכת הרב הראשי ליהודי קווקז לחג הפורים

שנזכה לניסים ונפלאות כנימים הם בזמן הזה

ברוב רחמיו של בורא עולם עלינו, הפך את גזרתו של המן הרשע אשר שלח אגרות למאה ועשרים ושבע מדינות, להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד. ביום יג באדר, ובורא עולם הפר את עצתו ומחשבתו.

בעקבות ביטול הגזרה, נשלחו שוב אגרות שכל היהודים נקהלו ב"ג באדר לצאת להילחם בשונאיהם וקבעו יום זה לצום ותפלה לבורא לנצח את מבקשי רעתם, וה' שמע תפילתם וקיים בהם "ונהפוך הוא אשר ישלטו המה בשונאיהם" והרגו מהם שבעים וחמש אלף איש חוץ ממה שהרגו בשושן ובכל המערכה לא נהרג אף יהודי וזכר לנס העצום זה קבעו יום תענית אסתר ולמחרת חג פורים שבו מודים ומהללים את ה' יתברך ומרבים בו בשמחה ומשתה.

ידוע שבקווקז שמרו על המסורת באדיקות רבה כפי כוחם לפי תנאי הזמן למרות התקופות השונות שעברו, זכורני שחוויתי את חג הפורים בקווקז לפני כשלושים שנה את התרוממות הרוח בקהילה והמסורת בהכנסת אורחים החמימה במיוחד בסעודת פורים,

וכיום ב"ה ישנה התפתחות מיוחדת ומבורכת בקרב העדה בשמירת המסורת ושמירת התורה והמצוות בכל מקום ותודתנו נתונה לארגון "סטמאגי" ולנשיאה מר גרמן גבריאל זכרייב ומשפחתו אשר מסייעת ללא הרף להמשכיות מסורת ישראל בכלל ומסורת העדה הקווקזית בפרט. יה"ר שיבורכו מפי עליון במיטב הברכות כולם ונזכה לגאולה הקרובה בב"א. כולי תפלה ליושב במרומים שגם כיום ימשיך ויעשה לנו ניסים ונפלאות כפי שעשה לאבותינו,

פּוּרִים אַמֵּן

הצב"י נפתלייב יניב

זכינו ובכל קצוות תבל שוב מהדהד קול התורה והתפילה של יהודים

פורים הוא כידוע לכולנו החג השמח ביותר, על פי הלוח העברי אנו חוגגים ב-י"ד ו-ט"ו בחודש אדר. בימים אלה אנו נזכרים בסיפור הנפלא של הצלת היהודים, ואף על פי שנחתם צו על השמדה סופית של היהודים ואף נבחר יום להוצאתו לפועל, הקדוש ברוך הוא הפר את כל מזימותיהם של הרשעים. בפורים אנו מקיימים ארבע מצוות חשובות: לשמוע את קריאת המגילה; להעניק שתי מתנות חג - משלוחי מנות, לתת כסף לאביונים ולערוך סעודת חג. גם השנה בכל הקהילות היהודיות ברחבי העולם יחגגו את חג הפורים בערים. כולם מטף ועד זקן יתפללו ויודו לקדוש ברוך הוא, יקראו את המגילה, ישירו, ישמחו, יעשו תהלוכות תחפושות, יערכו את סעודות החג ויכבדו את החברים השכנים ועניי העם.

זכינו ובשנים האחרונות מאז יזמתי את 'יום השחרור וההצלה' לציון הצלת היהודים מהאשמדאי של דורנו הנאצים ימח שמם וזכרם. ההשראה שקיבלתי הייתה בין השאר מחג הפורים 'כבימים ההם בזמן הזה'.

גם השנה במלאת 75 שנים ביום כ"ו באייר בו גם החל העם היהודי להתנער מאפר הכבשנים נציין את האירוע בסימן של 'נצח ישראל לא ישקר' ובהעלאה על נס את התקומה היהודית של עם שכוחו ברוחו. ביום זה נציין את נס ההצלה הפיזית וסוד התחייה הרוחנית. ביום זה נודה לאלוקינו על פדות נפשנו, על שחרורם של מיליוני היהודים שיצאו מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה. 'התנערי מעפר קומי לבשי בגדי תפארתך עמי...' הנה זכינו ובכל קצוות תבל שוב מהדהד קול התורה והתפילה של יהודים, ותחת אש הכבשנים בושרת אישה של תורה. דורות של צאצאים לאודים מוצלים מאש ממשיכים את שושלת הזהב עד ביאת ינון, כי לא תשכח מפי זרעו.

ברכת נשיא קרן 'סטמאגי' לרווחת יהודי קווקז לחג פורים

חג פורים שמח
לכּם

גבריאל גרמן זכרייב

צילום: א. קליינמן

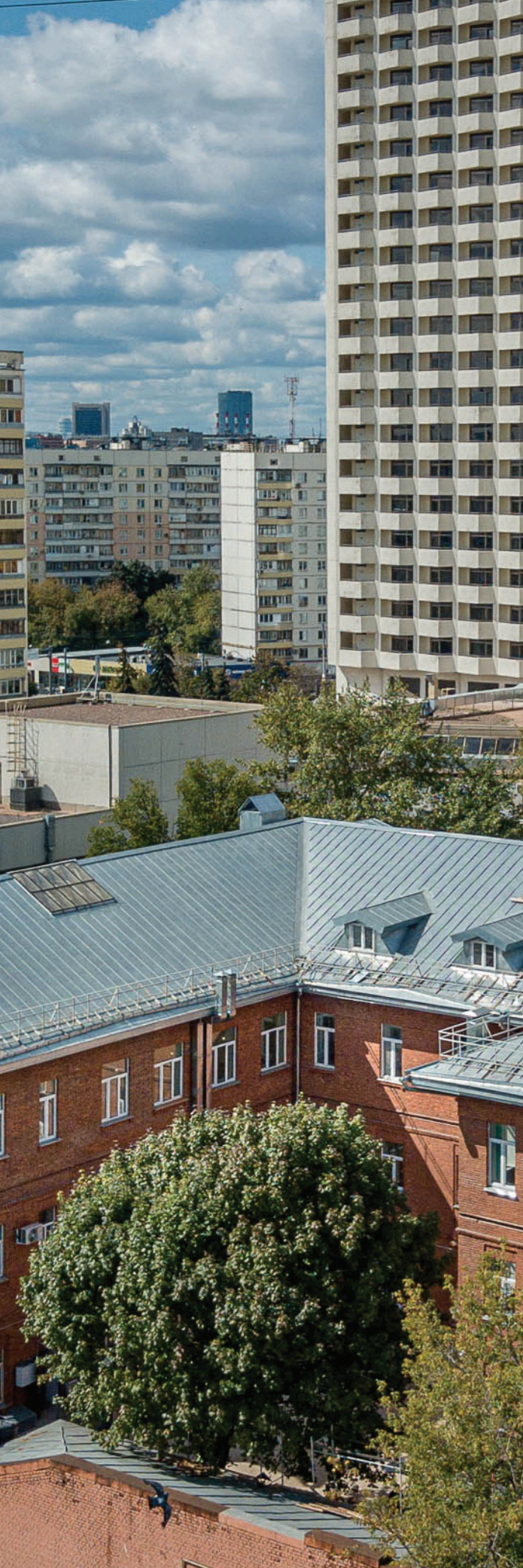
פריחתה רותנית

לבני הקווקז עם הקמת המרכז הקהילתי החדש

בשכונה היהודית 'סוקולניקי' במרכז מוסקבה

במעמד מרשים בהדלקת נרות חנוכה על ידי נשיא 'ועידת רבני אירופה' ורבה של מוסקבה הגר"פ גולדשמידט בהשתתפות: רבה של רוסיה הגר"ב לאזר, רבנים, נציגי הקרמלין, משרד החינוך, העירייה ושגרירות ישראל. במעמד נחנך המרכז הקהילתי שהפך לאבן שואבת לצעירים יוצאי הקווקז ופריחה אדירה למורשת המפוארת של הקהילה. לצד בית הכנסת ומקוואות השהרה יופעלו כיתות לימוד לשיעורי תורה ופעילויות לילדים, לימוד ופיתוח השפה הקדומה הג'והורית מסעדות ואולם לשמחות בקהילה.

במעמד מרשים בהדלקת נרות חנוכה שהתקיים בשכונה היהודית 'סוקולנסקי' שבמרכז מוסקבה חנכו יהודי מוסקבה ויוצאי הקווקז את המרכז הקהילתי של 'יהודי הקווקז' הראשון מסוגו בעולם. המרכז הוקם ע"י 'התאחדות היהודים ההרריים' שפטרוניו הם: מר גוד ניסנוב, מר זרח אילייב ומר גבריאל גרמן זכרייב נשיא קרן 'סטמאג' ויוזם 'יום השחרור וההצלה'. לבקשתם העבירה עיריית מוסקבה את הבניין למען הקמת המרכז לאומי-תרבותי ליהודי הקווקז.

במעמד המיוחד השתתפו: נשיא 'ועידת רבני אירופה' ורבה של מוסקבה הגאון רבי פנחס גולדשמידט. רבה של רוסיה הגאון רבי ברל דוב לזר, נשיא פדרציית הקהילות היהודיות של רוסיה הרב אלכסנדר בורודה, הממונה על שגרירות ישראל במוסקבה. מר יעקוב לבנה, ראש מחלקת שיתוף הפעולה עם מוסדות דתיים של מינהל מדיניות הפנים בלשכת נשיא רוסיה מר יבגני יריומין. מנהלת המחלקה המנהלית של משרד החינוך ורוניקה קרבצ'וק, אישי ציבור ובני הקהילה.

את הטקס המרשים פתחו נאמני הקהילה ופטרוניו מר גוד ניסנוב, מר זרח לייב ומר גבריאל גרמן זכרייב שהתכבדו בגזירת הסרט. בקביעת המזווה התכבדו כל האח"מים. לאחר מכן התכבד בהדלקת נרות החנוכה ובדברי ברכה נשיא 'ועידת רבני אירופה' ורבה של מוסקבה הגר"פ גולדשמידט שהעלה על נס את מסירותם של יהודי קווקז בשמירת ערכי היהדות גם בעת השלטון הקומוניסטי: 'גם תחת המגף שדרס כל סממן יהודי המשיכו יהודי קווקז בחיי תורה ומצוות ללא התבוללות, בגאון ובעוז מתוך תעצומות נפש ואמונה עמוקה, מסירות נפש והתמדה!'

'אנו עדים למעמד גדול בו לוקחים על עצמם בני העדה הקווקזית, את תעצומות הנפש ואת המשאבים הדרושים על מנת להקים בית תורה ותפילה, קדושה וטהרה שכל פרט ופרט משדר יופי והדר, יוקרה וזוהר, כיאה לבית אלוקים ולביתיה של הקהילה היהודית הקווקזית. 'עמודיו עשה כסף רפידותיו זהב ותוכו רצוף אהבה'. אהבה להשי"ת, אהבה לתורה, לתפילה ולעדה והתקרבותה למסורת ישראל.'

הגר"פ גולדשמידט אמר כי 'הדלקת נרות החנוכה זוהי הפתיחה המתאימה ביותר למרכז העולמי של יהודי קווקז, ומכאן תצא הבשורה לכל הנותרים בגולה. אנו מצדנו נסייע להכשרת מנהיגות רבנית לצעירים בני העדה!'

אורחי הכבוד ציינו בדברי ברכתם כי הושקעו מאמצים רבים להקמת המרכז שהוא לא רק קהילתי, אלא גם רב-תכליתי שאין לו מקביל ברוסיה כולה. בתום הטקס התקיימה הופעה של זמרים קווקזיים מפורסמים.

המרכז המפואר שנפתח בשכונה 'היהודית' 'סוקולוניקי' שבמרכז מוסקבה ממוקם בסמוך לתחנת המטרו 'סוקולניקי' המהווה יתרון עצום לתושבי מוסקבה המעוניינים לבוא למרכז הקהילתי והוא נבדך נוסף לפרויקטים רבים נוספים למורשת יהודי הקווקז שהוקמו ע"י ההתאחדות ברחבי העולם ובהם המוזיאון לתולדות ומורשת יהודי

מנהל קרן 'סטמאג'י' מר דוד מרדכיב אומר כי 'אנו רואים לצערנו כי בני העדה הקווקזית מאבדים את הקשר עם קהילתם ברגע שהם עוברים לערים הגדולות. שם הם מתקשים, ללא קהילה תומכת, להקים בית יהודי ולחנך ילדים ברוח המסורת. במצב כזה נדרשות פעולות מכוונות וממוקדות המיועדות לחבר ולאחד את היהודים סביב הקהילה. כפי שמראה הניסיון העולמי: 'מוקדי משיכה' מעין אלה הופכים ברבות הימים למרכזים קהילתיים גדולים ומודרניים המהווים בריח תיכון בחייה של קהילה. 'לפרויקט הנפלא הזה נדרשו מאמצים אירגוניים וכלכליים. וכאן המקום לשבח את פטרוני ההתאחדות שלא חסכו כל מאמץ כדי להקים את המגדלור הרוחני הזה שהפך ברוך השם לאבן שואבת לצעירים יוצאי הקווקז ופריחה אדירה למורשת המפוארת של קהילה'.

הקווקז' שייחנך בקרוב ב'קסניה סלבודה' שבגובה שבאזרבייג'ן. במרכז החדש; בית כנסת מפואר ולצדו כיתות לימוד בהם מתקיימים שיעורי תורה והלכה, מסורת ומורשת קבועים לגברים, שיעורים לנשים ופעילויות חינוכיות לילדים. אחד מהפרויקטים הלימודיים הייחודיים יהיה לימוד שפת הג'והורית כאשר לבד מלימוד השפה תתקיים עבודה שיטתית וחשובה בשימור ופיתוח השפה היהודית העתיקה והייחודית. במרכז הקהילתי החדש פועלות כמה מסעדות כשרות למהדרין, אולם מרהיב לשמחות משפחתיות חתונה, בר מצוה בריתות ואירועים של קהילה. מר גרמן זכריב ציין כי המרכז פתוח לכל יהודי במוסקבה; 'השיעורים התפילות והפעילויות המגוונות יענו לכל יהודי ואין חשוב מוצאו. התחלנו להפעיל את המרכז כבר לפני חודשים אחדים והשלמת פעילותו תהי' בעזרת השם עם הקמת המקוואות בשנה הקרובה'.

הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף
אורח המרכז הקהילתי החדש 'סוקולניקי'

'צו השעה לשמור על המסורת כפי שקהילת היהודים ההרריים שמרה בנחישות בכל הדורות'

"עליכם לחזק את שמירת השבת בקרב היהודים בעיר, על ידי חיזוק לימוד הלכות שבת וגם למצוא עוד יהודים שאינם מכירים את השבת וללמד אותם על אודותיה. צו השעה לשמור על המסורת כפי שקהילת היהודים ההרריים שמרה בנחישות בכל הדורות - כך אמר הראשון לציון ונשיא מועצת הרה"ר הרב הראשי לישראל הגאון רבי יצחק יוסף בביקור מיוחד שערך במרכז היהודי הבינלאומי ליהודים ההרריים' שבמרכז מוסקבה.

את פניו קיבלו הרב הראשי לרוסיה הרב ברל לור ואביו הרב משה לור ונשיא קרן 'סטמאגי' מיוזמי ומקימי המרכז מר גבריאל גרמן זכרייב. ראשי ונכבדי הקהילה, ראשי המרכז וסגל המרצים ועשרות צעירים משתתפי השיעורים במרכז הקהילתי.

הראשון לציון שהגיע לביקור במוסקבה ע"י הזמנת קהילת חב"ד קבע מזווה בכניסה למרכז הקהילתי. נשא דברים חמים על מסורת קהילת היהודים ההרריים ותקף בחריפות את יוזמת ראשי הערים בישראל היוזמים חילולי שבת בהיקפים גדולים. 'בישראל יש ראשי ערים שרוצים לבטל את השבת. השבת היא זו ששמרה על עם ישראל במשך הדורות והיא זו שתמשיך לשמור עלינו. אותם ראשי ערים בישראל, הם חוטאים ומחטיאים את הרבים והם לא יצליחו לפגוע בשבת. אתם תהיו התשובה האמיתית לניסיון הפגיעה שלהם'.

בתוך ביקורו קיים הרב יוסף דיון מקיף בהתפתחויות בקהילות היהודיות בישראל ובתפוצות ושינויים חיוביים שהתרחשו ברוסיה בשנים אחרונות. ראשי המרכז הקהילתי פרסו בפני הרב את תכניות הלימודים, הקורסים והסדנאות שיילמדו במרכז שהפך מאז הקמתו לבית ועד לחכמים ולמסורת ומורשת היהודים ההרריים.

הרב הראשי לישראל ונשיא מועצת הרבנות הראשית קבע מזווה במרכז הקהילתי הבינלאומי לקהילת יוצאי הקווקז במוסקבה בשבוע חגיגות חנוכת הבית, נשא הרב שיעור לצעירים וקיים דיון על ההתפתחויות בקהילות יהודיות בישראל ובתפוצות ושינויים חיוביים שהתרחשו ברוסיה בשנים אחרונות • את פניו קיבלו הרב הראשי לרוסיה הרב ברל לור ונשיא קרן 'סטמאגי' מיוזמי ומקימי המרכז מר גבריאל גרמן זכרייב

נשיא קרן
'סטמאג' ויוזם
'יום השחרור
וההצלה' זכה
להימנות
עם יחידי
סגולה בצבא,
בכלכלה,
בתרבות ובחברה
הרוסית, שקיבלו
מהנשיא ולדימיר פוטין
את אות הכבוד 'עיטור
הידידות הנשיאותי'. על
הסיוע בפיתוח התרבות
הרוחנית של 'היהודים
ההרריים' ועל היוזמה
הייחודית, להנצחת זכרם
של הקדושים מקרב חיילי
הצבא האדום הי"ד, שנהרגו
במלחמה נגד הנאצים.
ואשר שחררו והצילו את
העם היהודי ואת האנושות
מידי הטורף האכזרי

נשיא רוסיה העניק את

עיטור הידידות הנשיאותי היוקרתי

למר גבריאל גרמן זכרייב

הנאצים. מר גרמן הדגיש, כי הוא רואה באות החשוב משום הכרה והוקרה ממלכתית וציבורית, בתרומתה החשובה של קהילת 'היהודים ההרריים' לא רק לחיי התרבות והמורשת היהודית, אלא לכלל המרקם החברתי והתרבותי בציבוריות הרוסית. 'העיטור לא רק הכרה בתרומתי, אלא גם תרומתה הגדולה של משפחתי, הקהילה היהודית והעם היהודי כולו לפעילות למען הנצחת גבורתם של חיילי הצבא האדום' - אמר מר גרמן.

גרמן הוסיף כי הנשיא פוטין העמיד את חשיבותו של הניצחון הגדול על הנאצים בקנה מידה בינלאומי ולהכרה בינלאומית רחבה במיוחד בעובדה שהצבא האדום היה מהחשובים בצבאות ששחררו את העם היהודי ואת האנושות כולה מציפורני

כמו גבורה בצבא, הצטיינות בעבודה או פעילות חברתית אחרת. התנאים לקבלת אותות ההוקרה וצורת ענידתם נקבעים בצו נשיאותי.

חלק מאותות ההוקרה של הפדרציה הרוסית הם המשך ישיר של אותות דומים שהוענקו בברית המועצות אחרים הם אותות שהתקיימו באימפריה הרוסית והונהגו מחדש, וכך נוצרו כמה עיטורים חדשים. 'עיטור הידידות - נאמר בהודעה שפרסם הקרמלין - מוענק למר זכרייב על מסירתו לפיתוח התרבות הרוחנית של 'היהודים ההרריים' ולחיזוק הידידות והאחוה ברוסיה'. העיטור הוענק לגרמן גם על היוזמה הייחודית והטמעת 'יום השחרור וההצלה' בעולם כולו ולהנצחת זכרם של הקדושים מקרב חיילי הצבא האדום הי"ד שנהרגו במלחמה נגד הנאצים, שחררו והצילו את העם היהודי ואת האנושות מידי הטורף האכזרי.

יצוין, כי מקבלי האותות הם אנשים בעלי השקפות פוליטיות מגוונות, רקע תרבותי מגוון, תחומי עיסוק שונים - אך כולם יחד מאוחדים במחויבותם לתרום לחברה ולכלכלה הרוסית מבלי לבקש תמורה לפועלם החשוב. 'הכישורים הייחודיים והמסירות המוחלטת של הזוכים משיגה תוצאות מדהימות למען העם הרוסי'.

מר גרמן אמר בתום הטקס כי אכן 'כיבודו אותי וקיבלתי את העיטור הכל כך חשוב מידי האיש שתרומתו לתקומת החיים היהודים בקהילות ברחבי רוסיה היא אדירה. וכי העובדה שבחזרה לשורשים הרוחניים, בד בבד עם ההקפדה על הטמעת ערכים של סובלנות וכבוד הדדי בין הלאומים השונים - הוא המתכון להמשך שגשוגה של רוסיה'. מר

שיא קרן 'סטמאג' ויוזם 'יום השחרור וההצלה' מר גבריאל גרמן זכרייב זכה בחודש הקודם להימנות עם יחיד סגולה בצבא, בכלכלה, בתרבות ובחברה הרוסית, שקיבלו מנשיא רוסיה ולדימיר פוטין את אות הכבוד 'עיטור הידידות הנשיאותי' בטקס מרשים שנערך בקרמלין והועבר בשידור חי בערוצי החדשות הפופולריים במדינה. הפדרציה הרוסית מעניקה אותות הוקרה לאישים וארגונים אשר הצטיינו בעבודה, אמנות, צבא, ספורט, או פעילות חברתית, כאות זיכרון לאירועים משמעותיים. ישנם שלושה סוגים עיקריים של אותות הוקרה

עיטור, מדליה ותואר כבוד. העיטור שהוענק למר גרמן הנו היוקרתי מבין השלושה והוא מוענק על מעשים מוגדרים

מנהיג חוקר ומיישב ארץ ישראל

לאן נעלמו אוצרותיו של רבנו?

עד היום לא ברור עד כמה גדולה ספריית הכתבים שהותיר אחריו רבנו, רבי יעקב יצחקי זצ"ל. מהמעט שידוע לנו, כתבים רבים אבדו במרוצת השנים. רבנו היה חוקר שכתב מאמרים רבים על חייהם של יהודי ההרים. חלק גדול מהמידע שאסף שימש ועדיין משמש חוקרים רבים העוסקים בתולדות יהודי הקווקז וקשרי הגומלין שלהם עם קהילות אחרות במרחב.

רבנו כתב עשרות, מאות ואולי אלפי חידושי תורה, פסקי הלכה ותשובות. מרביתם לא שרדו את תלאות הזמן. על חלק מהם ניתן ללמוד מתוך אגרות שכתב לרבני התקופה ונשתמרו פה ושם בכתובים. ידוע לנו על מחזור ייעודי לבני עדות הקווקז שהיה בכתובים ואף יצא לפועל בימיו בירושלים עיר הקודש. עוד ידוע לנו על מילון עברי- ג'והורי שהדפסתו לא יצאה לפועל.

עם זאת ולמרות קשיי הימים ההם, ידוע על חלקים מיצירותיו או העתקים שלהם שנמצאים במקומות שונים דוגמת הספרייה הלאומית, יד בן צבי ועוד. דומה שמורשתו אותה הותיר בקרב בני קהילתו הן בגולה והן בארץ ישראל, היא זו שממשיכה ומאירה את אורו שנים רבות אחרי פטירתו. זכרו עדיין שמור היטב בקרבם של בני הקהילה בעולם כולו.

הוא המשיך שושלת מפוארת של רבנים, דיינים וראשי קהילה שהנהיגו ביד רמה את יהדות הקווקז. הוא דבר מספר שפות על בוריין ובהן אידיש ורוסית שלא לומר ג'והורית על שלל הדיאלקטים הנהוגים בקרב יהודי ההרים. הוא קרא שוב ושוב לבני קהילתו לעלות לארץ ישראל למרות שביקר בה פעמיים, טרם החליט סופית לעלות אליה. כשהוא בעשור השביעי לחייו. הוא כתב המון חיבורים, חידושים ומכתבים שרק מעט מהם נותרו לפליטה ברבות השנים. הוא היה ונותר אהוב על בני קהילתו שהתפזרו עם הזמן בכל העולם, אך בניו לא היו בהלווייתו ואף לא ידעו על פטירתו | קווים לדמותו של רבנו הגאון **רבי יעקב יצחקי זכר** צדיק וקדוש לברכה

התמונות באדיבות: אוסף זוהר שלומוב ומשפחת יצחקי

רגע, מה אתם יודעים על 'ואדי למונז' בטח כלום. זה בסדר. גם הוואדי לא יודע עליכם הרבה. אבל הוא האזור עליו הוקמה המושבה, היום המועצה המקומית באר יעקב. רבים בטוחים ששמה של המושבה נובע משמו של הרב יעקב יצחקי, רבה הראשי של יהדות הקווקז שפעל רבות למען יישוב ארץ ישראל וליסודה של המושבה לפני יותר ממאה שנה, בחורף של שנת תרס"ז, עוד טרם פרצה המלחמה העולמית הראשונה, בימי השלטון העות'מאני - בימי הטורקים. למעשה, את השם באר יעקב קיבל היישוב בזכות "באר צלבנית" שסיפקה עבור המתיישבים מעומק של 45 מטרים. אבל למרות זאת, אין ספק שהרב יצחקי, עליו נרחיב ביריעה זו, היה ועודנו ראוי לשמו של יישוב בארץ ישראל, כל חייו קרא לעלות לארצנו הקדושה עד שקם ועשה זאת בעצמו יחד עם בני משפחתו. הוא אמנם לא התגורר בבאר יעקב, אך בניו ועשרות מבני קהילת

כל חייו קרא לעלות לארצנו הקדושה עד שקם ועשה זאת בעצמו יחד עם בני משפחתו

לשוננו של רבנו.

בעידודו ובאישורם של נכבדי וראשי העדה מונה רבנו לרבם של יהודי דאגסטן ולאב בתי הדין בחבל ארץ זה והוא בן כ"ב שנים בלבד. (נולד ב'1846 למנינם). כבר אז, בהיותו עול לימים, נחשב לגדול בתורה שניהל קשרי מכתבים ענפים עם רבנים בקהילות רבות ועם גדולי הדור ההוא, מטורקיה, כורדיסטאן ואיראן ועד רוסיה, פולניה וליטא. בשנות בחרותו שפות רבות שאפשרו לו לנהל קשרים ענפים עם יהודים בכל העולם. כך גם הכיר את הנדיב סר משה מונטיפיורי מלונדון הרחוקה.

השלטונות הרוסיים ראו בו את רבם הראשי של היהודים בקווקז כולה. כושרו הרטורי היה ידוע ומפורסם בקרב היהודים ההרריים ולהבדיל מרבנים אחרים שמחכים לבואם אל בני עדתם, היה מכתת את רגליו ונווד בין הכפרים ומקומות יישוב

בהם גרו יהודים במטרה לחזק את חומות הדת ולדאוג ליהודים בכל מקום שהוא הן בגשמיות והן ברוחניות.

בנוסף, ניצל רבנו את "מסעותיו" כדי ללמוד על ההיסטוריה הענפה של היהודים מגדולי החוקרים של יהדות דאגסטן ובזכותו יש לנו מידע רב אודות ההיסטוריה היהודית בקווקז.

מושבה בארץ ישראל

ארבעים שנה כיהן הרב יעקב יצחקי כרבם הראשי

של היהודים ההרריים ובמשך כל השנים הללו עודד את בני קהילתו לעלות לארץ ישראל ולחונן את עפרה. בהיותו חוקר ערך מסעות גם לארץ ישראל. שלוש פעמים ביקר בארצנו הקדושה. ובפעם השלישית על-מנת להשתקע בה. למרות אהבת ציון שפיעמה בו נחשב לאחד הרבנים השמרנים ביותר ברוסיה של אותם ימים ונודע במאבקו חסר הפשרות נגד הקמת בית ספר עברי בדרבנט, עיר מגוריו ומרכז חיי היהודים בקווקז. מאבק שהוכרע בסופו של דבר, שנתיים טרם עלותו ארצה בהקמתו של בית ספר עברי בניגוד לדעתו. עם זאת, למרות המחלוקת האידיאולוגית, לא הפנה רבנו עורף לאלו שבחרו בדרך זו ואף נאם במעמד ייסוד בית הספר העברי תוך שהוא מדגיש בנאומו את חשיבות לימוד התורה שהיא תנאי יסוד לנימוסים והליכות אותם קיוו מייסדי בית הספר להנחיל לילדיהם. במאמר מוסגר נציין כי בית ספר זה כמו גם

תוך שהוא מדגיש את חשיבות לימוד התורה שהיא תנאי יסוד לנימוסים שקיוו מייסדי ביה"ס להנחיל

בתי ספר אחרים שהוקמו בגישה זו, נסגרו לאחר שהבולשביקים עלו לשלטון ואסרו על פעילות "ציונית" ברוסיה ושטחי השפעתה. עוד בימי סבו הייתה משפחתו לשושלת רבנים מורי הוראה, דיינים יושבי על מדין. אביו, רבי יצחק, ייסד ישיבה בעירו דרבנט עוד טרם מונה לרב ודיין. אך ארבעים שנות הרבנות של רבנו בדרבנט, בהן הרביץ תורה לאלפים ותיקן חומות הדת בכל רחבי דאגסטן הדרומית ואזוריג'ן, הסתיימו בשנת 1906 למנינם, פחות מעשור טרם פרוץ מלחמת העולם הראשונה והרבה טרם החלו רדיפות הדת של הבולשביקים אחרים מהפכת אוקטובר.

טרם עלה ארצה מינה את אחד מבניו (רבי מאיר) לרב

במקומו. והוא עצמו עלה ארצה עם שני בניו הצעירים יותר. רבי מאיר כיהן כרב בשנים הקשות שאחרי המהפכה. לא הרבה ידוע לנו עליו והוא היה הרב האחרון בשושלת מפוארת של רבנים מבני המשפחה. את תפקידו סיים שנתיים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה.

כאמור, אביו רבי יעקב עלה ארצה והתיישב בירושלים. יחד עמו עלו משפחות נוספות מבני העדה. אלה נוספו על קהילות היהודים ההרריים שהגיעו בעליות קודמות. עוד בהיות רבנו בדרבנט יצר קשר עם חברות שעסקו בגאולת הארץ וביקש לקנות קרקעות בארץ ישראל לייסודה של מושבה שתהיה בית לעולים מהקווקז. בחזונו ראה יישוב חקלאי דוגמת הכפרים בהם התגוררו רבים מהיהודים ההרריים. הוא סבר כי הצלחתו של יישוב כזה תביא לעלייה מאסיבית מדאגסטן ומהקווקז כולו.

נפטרו בתוך שבועיים

בהגיעו לירושלים עיר הקודש עם אשתו (מרת חסידה) ובניו, החלה לעסוק בכך במשנה מרץ ואכן, חפץ ה' בידו הצליח כאשר חברת 'גאולה' אותה הקימו אנשי חובבי ציון באודסה ובראשה עמדו עסקנים כאוסישקין, דיזנגוף ואחרים, החליטה ליישב על אדמות (שנקנו מהגרמנים הלוותרנים שישבו בחוות שפון הסמוכה לרמלה) קבוצה של כמה עשרות משפחות מבני קהילתו של רבנו שעלו עמו והוא זה שרכש עבורם את הקרקעות.

כאמור, הטעות נשתרשה וכיום סבורים הכל כי שמה של העיר הצומחת שבין מחנה צריפין ורמלה נקראת על שמו, אלא שבאותן שנים איש לא קרא לה כך. איש גם לא היה יכול להעלות בדעתו כי תהפוך לעיר ואם בישראל. את ה"באר" קיבלה העיר כאמור, בזכות באר מים צלבנית עתיקה ממנה שאבו מים למתיישבים שנאחזו בקרקע למרות הקשיים. באר 'שלוש' קראו למקום. ה"יעקב" הגיע מאוחר יותר והחליף את השלוש. היום כבר ברור לכל כי המילה יעקב באה על שמו של רבנו שמסר את

נפשו להקמתה.

הוא עצמו לא התגורר במקום שכן היה מבוגר ולא התאים לחיים החלוציים באדמת הטרשים שסבבה את הקרקעות שרכש עבור ה"עולים" החדשים. בניו מאידך

עברו להתגורר במושבה החדשה. הדעה הרווחת היא כי אביהם של אותם כ"שלוש" של אדם כמותו" כדי שיקימו בשמו את המצוות התלויות

את ה"באר" קיבלה העיר כאמור, בזכות באר מים צלבנית עתיקה ממנה שאבו מים למתיישבים

בארץ. קשיי הבראשית היו מנת חלקם של כל התושבים החדשים, אך עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, החריפו הקשיים, עד שהביאו כמעט לחיסולה של המושבה. הטורקים גירשו את בעלי הנתונים הרוסית שהיו עמם במלחמה. הם גם גייסו בכפייה יהודים צעירים רבים לעבודת הצבא. דניאל ויצחק, בניו של רבנו, גויסו אף הם.

רבנו כבר היה בשלהי העשור השביעי לחייו ולמרות זאת המשיך לפעול ללא הרף לטובת בני עדתו בירושלים ובבאר יעקב. אך המלחמה ומוראותיה לא פסחו גם עליו. היו אלו שנים קשות מאוד ליהודים אשר בארץ ישראל כולה ובירושלים בפרט. יום אחרי חג השבועות תרע"ז, ב'ז' בסיוון, עשר שנים לאחר שעלו ארצה, הלכה לעולמה רעייתו הרבנית חסידה. שבועיים לאחר מכן,

בניו כלל לא ידעו על פטירתו. רק בשלהי הקיץ של אותה שנה הגיע בנו הגדול - יצחק, לבית הוריו

בכ"א בסיוון הלך רבנו לעולמו וכבה מאור הדור והדרו. היו אלו שנות מלחמה קשות. הדרכים היו משובשות ובניו כלל לא ידעו על פטירתו. רק בשלהי הקיץ של אותה שנה הגיע בנו הגדול - יצחק, לבית הוריו בירושלים. שם גילה כי הם הובלו למנוחת עולמים. ביתם הריק שימר את ריחו ורוחו של האב הגדול שהלך לעולמו ללא בניו (שלושה נותרו בדרבנט, שניים היו בצבא

הטורקי), ללא אשתו וללא בני קהילתו שנאבקו לשרוד בימים של רעב ומלחמה.

למעלה ממאה שנה חלפו מאז וכיום אין איש שאינו יודע שאת העיר באר יעקב הקים יזם רבם של יהודי הקווקז, מורנו הגאון רבי יעקב יצחקי זכרו יגן עלינו. אהבת הארץ שבערה בקרבו, אהבת לתורה ולבני קהילתו, שימרו את מורשתו ואת זכרו והקנו לו מקום של כבוד בארץ ישראל. מהיום, כאשר תיסעו בדרככם מתל-אביב ללוד ורמלה, או מהן אל נס ציונה, ראשון לציון ורחובות, זכרו את האיש הגדול הזה, כאשר תעברו לצידה של באר יעקב הגדולה.

זכרו את מסכת חייו ואת פועלו למען יישוב ארץ ישראל. יהי זכרו ברוך וימליץ טוב בעדנו ובעד כל אחינו בני ישראל.

החיים בדרבנט שלפני המלחמה

בנו של הרב יעקב, יצחק יצחקי אותו הזכרנו בסיום הכתבה, כותב בזיכרונותיו מעט מחוויותיו כילד. שימו לב לתיאור שמספר יותר מכל על מסירתו של אביו בתפקידו כרבה של יהדות הקווקז. "בעיר בה נולדתי וגרתי, בדרבנט, ברחוב בריטינסקיה 45, היה לנו בית מגורים גדול עם חצר רחבה ובה סוסים, בקר, כלי חקלאות ומרתף בו יצרנו יין מהתוצרת שלנו. "לאבא שלנו היה חדר עבודה גדול בו היו שלושה ארונות עץ מלאי ספרים. על יד חדרו היה אולם לימודים גדול עם שולחן ארוך וארבעים כיסאות. חדרי היה מול חדרו וברוב הזמן אבא היה מלמד בבית המדרש להכשרת רבנים ומורים שייסד הסבא שלי - רבי יצחק. אבא היה גם ראש בית הדין בעיר."

בתצלום: מר אהרון פרנקל, מר מיכאל מירלשווילי, מר גרמן זכרייב ומר יורי קנר

וקסלברג, שגרירים ואורחים נוספים, שהגיעו במיוחד לרגל הפתיחה מרוסיה וממדינות נוספות. בראשות שר החוץ הרוסי סרגיי לברוב. בטקס השתתפו נציגי 'הקונגרס היהודי הרוסי' בראשות נשיא הקונגרס היהודי הרוסי, יורי קנר, ונציגי קרן 'סטמאגי', שנטלו חלק נכבד בהקמת האנדרטה. נשיא הקרן מר גבריאל גרמן זכרייב אמר לאחר הטקס כי: 'אנו גאים בהשתתפותו ובאחוה הגדולה בין העמים ביזרון ובתקומה'.

האנדרטה עשויה מברונזה ועל דפנותיה סמלי מדינת ישראל וסמל לנינגרד וכן כיתובים אודות גבורת הנצורים וההרוגים. בחלקה המרכזי "נר הזיכרון" עשוי מברונזה. משקל האנדרטה 680 ק"ג וגובהה הוא 8.5 מטרים. האנדרטה מוארת על ידי תנועת הלהבה ומושגת באמצעות ספירלה המוארת בשעות הלילה ליצירת אפקט מיוחד של נר תמיד בוער.

ביסוד האנדרטה נמצאת קפסולה שבתוכה אדמה מבית עלמין פסקרבסקי שבסנט פטרבורג שבו קבורים 490 אלף תושבים ומגנים של לנינגרד שנהרגו במצור, ומהם עשרות אלפי יהודים. האסטלה נוצרה על ידי אדריכלים ישראליים והם שיתפו בתכנון את המצור וממשל סנט פטרבורג.

שיא רוסיה ולדימיר פוטין, ראש הממשלה בנימין נתניהו, נשיא מדינת ישראל, ראובן ריבלין וראש העיר ירושלים משה ליאון, הנכו לפני כחודש את האנדרטה 'נר הזיכרון' בגן סאקר שבמרכז ירושלים. האנדרטה הוקמה לזכר הרוגי המצור הקשה על לנינגרד, ומטרתה להנציח את הרוגי המצור - שנחשב לאחד הקשים בהיסטוריה של האנושות. בקצה האנדרטה - נחושת וברונזה שמעוצבת כלהבת נר.

המצור של כוחות גרמניה הנאצית על העיר לנינגרד - כיום סנט פטרסבורג, נמשך למעלה משלוש שנים בשל המצור פרץ רעב כבד בעיר וזה הוביל למותם של 750,000 תושבים. האנדרטה נחנכה במלאת 76 שנה להסרת המצור ובמסגרת אירועי פורום השואה העולמי החמישי.

נשיא רוסיה ולדימיר פוטין הביע את התרגשותו מהאירוע, ואמר כי הוא "מודה לישראל על שמירת זיכרון מלחמת העולם השנייה וזכרון השואה. זהו כבוד גדול להשתתף באירוע, כי אלו תאריכים מיוחדים לשני העמים. את השואה והמצור על לנינגרד לא ניתן להשוות לשום דבר. אף יומן או סרט לא יכול להעביר את מה שעבר על האנשים בתקופה ההיא". בתום דבריו הוא אסף את הנירות שמהם קרא וסיים כשאמר בדמעות: "תודה רבה לכם"

ראש הממשלה בנימין נתניהו ציין בדבריו כי "בבירה ירושלים, עיר הנצח, אנחנו מציינים גלעד לעם הנצח. עמוד הגבורה הזה מדבר לכל אדם - בעברית, ברוסית, ובשפה אוניברסלית: אהבת מולדת, הקרבה עילאית, כח רצון בל יתואר, לחימה עיקשת והשגת ניצחון. אבל הניצחון הזה אינו מוחק את גודל הטרagedיה - הקרבן היה עצום. כמעט מיליון נספים בלנינגרד לבדה, ברוסיה 27 מיליון, ואסור לרגע אחד לטשטש את הקרבן והתרומה של ברית המועצות על עמיה למיגור המפלצת הנאצית והצלת העולם מטרagedיה נוראית. תמיד נזכור שחיילי הצבא האדום הם אלה שפתחו את שערי אושוויץ.

ראש עיריית ירושלים משה ליאון אמר בטקס כי: "מעמד זה, מרגש ומצמרר גם יחד; מי יכול היה להאמין, שאתם, שחוויתם את הזוועות הגדולות - של המין האנושי, אתם, שלחמתם בקור, ברעב ובמוות, היום גיבורים, עטורי ניצחון, לצידי של אורח הכבוד שלנו: נשיא רוסיה. כאן, בירושלים - בירתה של מדינת ישראל."

בטקס השתתפו כ-600 איש, ביניהם וטרנים שהשתתפו במלחמת העולם השנייה, חלקם ניצולי המצור על לנינגרד. מושל סנט פטרסבורג, אלכסנדר ביגלוב, נשיא הקונגרס היהודי האירו-אסייתי, ד"ר מיכאל מירלשווילי, יו"ר חבר הנאמנים של המוזיאון היהודי במוסקבה, ויקטור

"תמיד נזכור שחיילי הצבא האדום הם אלה שפתחו את שערי אושוויץ"

פוטין ונתניהו חנכו את

האנדרטה "נר הזיכרון"

בירושלים לזכר הרוגי

המצור הקשה

על לנינגרד

נשיא רוסיה שהיה אורח הכבוד בטקס הביע את התרגשותו מהאירוע, ואמר 'אני מודה לישראל על שמירת זיכרון מלחמת העולם השנייה וזיכרון השואה. זהו כבוד גדול להשתתף באירוע, כי אלו תאריכים מיוחדים לשני העמים' • בטקס השתתפו נציגי 'הקונגרס היהודי הרוסי' וקרן 'סטמאגי' שנטלו חלק נכבד בהקמת האנדרטה • נשיא הקרן מר זכרייב; 'אנו גאים בהשתתפותנו ובאחוות העמים ביזרון ובתקומה'

השבועות, שיתפתי פעולה עם בנק לאומי להבאת קורס של הבנק לנשות עסקים בעיר, שיתפתי פעולה עם ויצו לקורס מנהיגות לנשים, פעלתי להבאת מודעות בנושא אלימות נגד נשים וילדים ומחאות בעניין, הבאתי לשולחן המועצה הצעות שונות לסדר בנושא מעמד הילד והיד עוד נטויה.

למה דוקא ישראל ביתנו?

ישראל ביתנו היא מפלגה יהודית וליברלית, נלחמת בין היתר בגזענות נגד יוצאי ברית המועצות לשעבר ונושאים נוספים ומגוונים. כל אלה הם דוגמאות לדברים שאני מאמינה בהם ושישראל ביתנו פועלת לקידוםם ולהבאתם לסדר היום.

לכמה מנדטים אנחנו יכולים לצפות להערכתך?

אני מאמינה שמפלגת ישראל ביתנו תביא לפחות 12 מנדטים.

מהם הנושאים הראשונים שלדעתך צריך לעסוק בהם?

אביגדור ליברמן הצהיר שהוא מעוניין לקבל את תיק הפנים. אני מאמינה שהוא יבצע רפורמות רבות ויצירתיות במשרד הפנים ושהאזרחים יחוו בשינוי לטובה.

כמו גם, הכנסת מינימום לגימלאים החיים מקצבאות עד ל-70% מגובה שכר המינימום.

הרשויות ברמה הארצית והמקומית אינם עושות די לדעתך בעניין?

הנושאים האלה מאוד קשים ליישום בפועל. במידה והמפה הפוליטית תשתנה אני מאמינה שישראל ביתנו יקיימו את כל ההבטחות.

רשימות ואישים רבים מצהירים שהם יפעלו בעניין וכמדומני שקמו מפלגות שחרטו על דגלם רק את הנושא הזה למה כב' חושבת שהוא יצליח?

לעומת המפלגות האחרות, ישראל ביתנו הוכיחה שהיא המפלגה היחידה שעומדת במילה שלה. ישראל ביתנו הוכיחה שכיסאות ומינויים לא מפתים אותה ויותר חשוב לה לקיים את ההבטחות שניתנו לציבור הבוחרים.

כדי להצליח אתה חייב לזכות בשיתוף פעולה עם ראש הרשימה והצוות המקצועי, לא?!

יש לנו שיתוף פעולה פורה ומוצלח עם ראש הרשימה אביגדור ליברמן ועם כל הצוות המקצועי. התחושה בקרב המפלגה והפעילים היא של משפחתיות ואחדות.

מהם הנושאים המרכזיים שבהם עסקת בעבר בעירייה?

זו הקדנציה הראשונה שלי

ראיון חג עם עו"ד מירי נחשונוב חברת מועצת עיריית חדרה ברשימת 'חדרה ביתנו'

צילום: גלית סבג

יצרות, גמלאיות, אמהות צעירות.

הרשימה שבה נבחרת למועצת העיר נקראת 'חדרה ביתנו'. מרגישה כך?

אני מרגישה שחדרה היא הבית שלי. כאן התבגרתי וכאן בניתי את ביתי ומשפחתי. אני אוהבת את העיר שלי וגאה בהתפתחות העיר.

איזה סיוע אתם מקבלים ממפלגת האם 'ישראל ביתנו' ומהי"ר מר ליברמן?

אנו רשימת בת של מפלגת ישראל ביתנו. ישראל ביתנו תומכת בנו וכשאנחנו צריכים סיוע או עצה תמיד יש לנו למי לפנות. את אביגדור ליברמן זכיתי להכיר באופן אישי, מנהיג מעורר השראה. אני גאה להיות נציגת המפלגה בעיר חדרה.

באיזה תחומים את מרגישה שקידמת את העיר?

התיקים עליהם אני אמונה הינם מעמד האשה ומעמד הילד, שני נושאים הקרובים לליבי. בשנה האחרונה שהיא השנה הראשונה שלי כנבחרת ציבור פעלתי נמרצות בתחומים אלה. בתחום מעמד האשה הקמתי פורום נשים עצמאיות שמתעצם ומתפתח, יזמתי פסטיבל נשים בחג

המסורת היהודית היא חלק מאיתנו וחסונו שאתר אותה

עו"ד מירי נחשונוב, את מכהנת כחברת מועצה בעיריית חדרה מעל לשנה. פעילה רבות בתחום מעמד האשה ומעמד הילד. יש לך משרד עו"ד פעיל ומצליח, למה בעצם?

הפעילות הציבורית נותנת לי סיפוק אדיר. הפעילות הינה בהתנדבות ואני עושה אותה במסירות מלאה. אני גאה להיות אשה וכן קווקזית שיושבת במוקד קבלת ההחלטות בעיר, מנהיגה ומובילה את הציבור שלנו. לצד חיי משפחה וקריירה לא תמיד קל לשלב פעילות ציבורית, אך העובדה שאני נהנת מזה גורמת לזה לקרות.

ראיתי שביקשת בהסכם הקואליציוני שתוקם ועדה לקידום מעמד האשה. למה יש צורך עדיין בשנות האלפיים לוועדה כזו במועצת עיר כמו חדרה?! הועדה הזו אכן הוקמה?

לצערנו בשנות האלפיים עדיין לא קיים שיויון מגדרי. ראה לדוגמה מועצת העיר של חדרה, מתוך 21 חברי מועצה, רק שתי נשים. לנשים עדיין יותר קשה להצליח ולהתקדם ולכן חייבים לפעול לצורך השגת שיויון.

הועדה אכן הוקמה ואני פועלת רבות בתחום קידום מעמד האשה בעיר חדרה בכל מעגלי החיים: נשים נפגעות אלימות, נשים בעלות עסקים, נשים

תמיד יש מקום לשיפור. בחדרה אנו תומכים מאוד בקהילה בעיר בתחומים השונים, יחד עם זאת אני מאמינה שהיום הקהילה הקווקזית מאוד מפותחת, צעירים בעלי השכלה עם תארים אקדמאיים, נציגי ציבור, מובילי תרבות וכדומה.

דוקא העדה הקווקזית שומרת באדיקות על המסורת, האם בישראל ביתנו תמצא און קשבת להמשך המסורת הזו? בכלל, מה דעתך על שמירת מסורת ישראל במרחב הציבורי בישראל?

ישראל ביתנו דוגלת בשמירה על המסורת היהודית אך היא נגד כפייה דתית. המסורת היהודית היא חלק מאיתנו וחשוב לשמר אותה.

ואיך צופה התנגדות?

לא. ישראל ביתנו היא מפלגה יהודית וליברלית, המפלגה דוגלת בשמירה על המסורת היהודית אך דוגלת בכך שכל אזרח יבחר כיצד לחיות את חייו ללא כל כפייה.

לסיכום מה את מאחלת לתושבי ישראל בכלל ולעדה הקווקזית לקראת חג פורים?

חג פורים הוא החג הכי שמח. אני מאחלת לאזרחי המדינה בכלל ולעדה הקווקזית בפרט להיות שמחים ומאוחדים ושנוזכה להקמת ממשלה ליברלית שתוביל לשינויים לטובה.

ישנה אפשרות שמפלגת האם שלך לא תהי' חברה בקואליציה?

אני מאמינה שישאל ביתנו תהיה חברה בקואליציה, אני סומכת על ליברמן שהוא יצליח לעשות זאת. בכל מקרה אני בטוחה שהמפלגה לא תוותר על עקרונות בתמורה לכיסאות.

על מה לדעתך לא צריך להתפשר?

לא צריך להתפשר על חוק שירות צבאי או לאומי-אזרחי חובה לכולם (יהודים, נוצרים ומוסלמים) ועל הכנסת מינימום לגימלאים החיים מקצבאות עד ל-70% מגובה שכר המינימום.

איך שומרים על הקשר עם הציבור כשכל כך עסוקים?

אני אכן מאוד עסוקה. משלבת חיי משפחה עם קריירה ושליחות ציבורית. שמירה על קשר עם הציבור היא דבר שקורה לי באופן טבעי תוך כדי הפעילות הרבה שאני עושה בעיר. כמו כן, בעזרת שיתוף פעולה עם ראש הרשימה שלי, סגן ראש העיר, רומן גישר אנו מצליחים לסייע לכל תושב שפונה אלינו בבעיה ולשמור על קשר עם הציבור.

כמי שנמנה עם העדה הקווקזית, האם יש לדעתך תופעה של אפלייה במבני דת וחינוך, בתרבות התורנית, אירועים לציבור היהודים ההרריים?

מירי נחשונוב | תעודת זהות

מירי נחשונוב, 36. נשואה לעופר. אם ל-3 ילדים, אור בן 13, טום בן 11.5 ואדל בת 6. הייתה מפקדת שירונים בצבא, לפני עשר שנים הוסמכה לעריכת דין וכחמש שנים היא בעלת משרד עורכי דין המתמחה בהגירה לישראל, ובהסדרת המעמד האישי מול משרד הפנים. המשרד המעסיק שני עורכות דין נוספות נמצא בחדרה ומייצג מאות לקוחות מכל הארץ. הורייה נולדו בקווקז ועלו ארצה בשנות השבעים מתוך ציוניות. מירי נולדה בישראל לזוג הורים צעירים. שלהם שתי בנות נוספות. 'עוד לא ביקרתי בקווקז, אבל לפני מספר חודשים ביקרתי בבאקו עם אמי ושתי אחיותי, מאוד נהייתי לטייל במדינה שהמנטליות שלה דומה למנטליות עליה גדלתי. נהייתי מהאוכל, מהניקיון ומהיחס האדיב של תושבי באקו.'

”
אני מאמינה
שהיום הקהילה
הקווקזית מאוד
מפותחת,
צעירים
בעלי השכלה
אקדמאית,
נציגי ציבור,
מובילי תרבות
וכדומה.

בימים אלה לפני החנוכה חובה לזכור שמטרת
חיינו; להביא אור וטוב לעולם הזה'

בטקס מרשים הוענק פרס 'כנר על הגג'

של איגוד הקהילות היהודיות ברוסיה
לנשיא קרן 'סטמאגי'
מר גבריאל גרמן זכרייב

בפרס המוענק מזה 18 שנה על ידי האיגוד זוכים אישי ציבור
'שדרך פעילותם תרמו רבות לפיתוח החיים התרבותיים
והציבוריים של המדינה'. בתחום 'הפעילות המדינית' זכה
ראש הפרלמנט הרוסי ויאצ'סלב וולודין על 'תרומתו לתרבות
הרב-לאומית והידידות בין העמים'. בטקס המיוחד
שהתקיים באולם הממלכתי בארמון הקרמלין השתתפו; רבה
של רוסיה הרב בערל לזר, חברי פרלמנט, ראשי האיגוד, בני
משפחה וחברי הקהילה.

'תרומתו לתרבות הרב-לאומית והידידות בין העמים'. בתחום 'עיתונות': לאיגוד השידור 'ריא-נווסטי-רוסיה היום' על הפרויקט "דת וראיית עולם".

בתחום "הפעילות הקהילתית": הרב אליהו ריס על "תרומתו לפיתוח החיים הקהילתיים היהודיים במחוז היהודי האוטונומי".

בתחום "נדבנות": במאי ומפיק סרטים אלכסנדר פייפמן על "התמיכה הרב-שנתית במכוני נוער ותרומתו לגן ילדים "עולם הבינה".

בתחום "מו"לות": מנחם יגלון על "עריכת המהדורה האקדמית בת 14 ספרים של "משנה התורה קודקס מיימוניד" בשפה הרוסית.

בתחום "האירוע התרבותי של השנה": הפרויקט "ידידי גלורי: השירים האבודים של מלחמת העולם השנייה" בתחום "תאטרון": התאטרון האקדמי, המוסיקאית ע"ש סטניסלבסקי ונמירוביץ'-דנצ'נקו על הצגת האופרה "פראו שנדרל".

בתחום "קולנוע": מפיק ארטום ווסילייב על "השתתפותו בהפקת סרטים "הומוריסט" ו"המלחמה של אנה".

בתחום "איש בולט": אומן גרישה ברוסקין על "תרומתו הגדולה לתרבות העולמית".

כל חתן הפרס קיבל את הפסלון "הכנר על הגג", שיצר הפסל הישראלי פרנק מייסלר.

גיבור הסיפור 'ננר על הגג' שנבחר כפסלון פרסי האיגוד, הוא יהודי עני בשם טוביה החולב, המתגורר בעיירה אנטבקה - "שטעטל" יהודי טיפוסי באימפריה הרוסית. טוביה החולב עוסק בגידול פרות חולבות - ומכאן שמו - ומהן הוא מוכר חמאה וגבינה לבני העיירה, כשסוסו סוחב את העגלה שבה הסחורה. לו ולאשתו גולדה ישנן שבע בנות (בסרט חמש בלבד). שלוש הגדולות מביניהן מעמידות אותו, כל אחת בתורה, בפני התלבטות קשה: האם להשיא אותו באמצעות שידוך שתציע שדכנית העיירה, כנהוג, או להתיר להן להינשא לאהובי לבן, כרצונן, על אף הבעיות שיש איתם.

חיי משפחתו של טוביה בעיירה אנטבקה נגדעים כשמתקבל צו גירוש, המחייב את כל יהודי העיירה למכור תוך שלושה ימים את רכושם ובתייהם ולעזוב את העיירה. טוביה ומשפחתו יוצאים לארצות הברית, ינטה השדכנית לירושלים. וחווה'לה ופיידקה אף הם עוזבים, מתוך התחושה שאינם יכולים להתגורר במדינה המגרשת חלקים מתושביה.

הסיפור משקף את סוף המאה ה-19 ברוסיה, שבה נאלצו יהודים רבים לנטוש את בתייהם וכפרייהם בעקבות הפוגרומים והגירוש, ולהגר אל מחוץ לרוסיה. רובם יצאו לאמריקה ולארצות אחרות באירופה. בסיפור בולטות מגמות שהיו נפוצות באותה תקופה כגון חילון, התבוללות, מודרניזציה וגם הסוציאליזם, שהחל להראות את סימניו הראשונים.

בטקס מרשים שהתקיים באולם הממלכתי בארמון הקרמלין במוסקבה בערב חג החנוכה הוענק פרס 'כנר על הגג' של איגוד הקהילות היהודיות ברוסיה, לנשיא הקרן הבינלאומית של 'היהודים ההרריים' סטמאגי, מר גבריאל גרמן זכרייב. הפרס מוענק מזה 18 שנה על ידי האיגוד ובו זוכים אישי ציבור בני לאומים ודתות שונים, שהועדה הציבורית קובעת 'שדרך פעילותם תרמו רבות לפיתוח החיים התרבותיים והציבוריים של המדינה'. בטקס המיוחד השתתפו: רבה של רוסיה הרב בערל לזר, חברי פרלמנט, ראשי האיגוד, מנהל 'סטמאגי מר דוד מרדכיב בני משפחה וחברי הקהילה. הפרס היוקרתי הוענק למר זכרייב בתחום 'הפעילות הציבורית' על "פעילות מושכלת ונדבנית". הפרס הוענק לעוד אישים רבים בתחומים שונים ומגוונים. בהם בתחום 'הפעילות המדינית' זכה ראש הפרלמנט הרוסי ויאצ'סלב וולודין על 'תרומתו לתרבות הרב-לאומית והידידות בין העמים'.

מר זכרייב אמר בדברי ברכתו כי 'קיבלתי היום את המתנה הנפלאה ערב חג חנוכה כשזכיתי בפרס 'כנר על הגג' של איגוד הקהילות היהודיות ברוסיה בתחום 'הפעילות הציבורית'. אמנם אני מלא שמחה וגאווה על קבלת הפרס, אבל אני מבקש להביע את רחשי ליבי; הפרס שלי ושלכם הוא. הוא לא רק שלי, אלא שייך לכל משפחתי וקהילתנו, שהישגיה בכל התחומים מקבלים היום הכרה ברמה הכל כך גבוהה'.

'בימים אלה לפני החג עלינו לזכור כי מטרת חיינו - להביא אור נצחי וטוב לעולם הזה. אני מודה לאיגוד הקהילות היהודיות ברוסיה על הפרס ועל כל פעילותם העניפה לטובת יהודי רוסיה בשני העשורים האחרונים. וכולי תקווה וביטחון שנמשיך להיות שותפים, בני

כל הקהילה ובראשם קרן 'סטמאגי', לפעילות המבורכת הזו'. באיגוד שהוקם, כאמור לפני 20 שנה חברים 200 קהילות ב-178 ערים, ב-42 מהקהילות מכהנים רבנים. בתמיכתם פועלים 41 בתי כנסת ו-70 מרכזים קהילתיים והם מסייעים בתחומים רבים ובהם; סיוע לקשישים וקצבאות ילדים. בפועל האיגוד הוא הנציגות הרשמית של תנועת חב"ד ברוסיה ובחבר המדינות. הפרס לשנת תש"פ בתחום 'הפעילות המדינית' הוענק כאמור לראש הפרלמנט הרוסי ויאצ'סלב וולודין על

זכרון להולכים

'ופרח לו איש האמת'

דברים לזכרו של מר יהודה אברמוב ז"ל - שלושים לפטירתו

היה חבר האסיפה הלאומית של אזרבייג'ן וסגן יו"ר הוועדה הפרלמנטרית בנושא זכויות אדם. חבר הפרלמנט יהודי היחידי בעולם שחבר בפרלמנט מוסלמי. מיהודי ההרים, שייצג את הקהילה היהודית באזרבייג'ן. פטריוט גדול לישראל ולעדה הקווקזית שנולד וכיהן כראש המועצה בעיירה הציורית קרסניה סלובודה. זכה לעיטור מנשיא הרפובליקה ולחם בעוז לטובת אחיו ולזכויות עמו

מהעם האזרביג'אני וקהילת יהודי הקווקז נעקרה לפני שלושים יום דמות מופת שאין לה תחליף. בבאקו בירת אזרבייג'ן הלך לעולמו מר יהודה אברמוב ז"ל ששימש עד למותו כחבר מילי מג'ליס, האסיפה הלאומית הפרלמנט של אזרבייג'ן, סגן יו"ר הוועדה הפרלמנטרית בנושא זכויות אדם; כראש קבוצת העבודה ליחסים בין-פרלמנטריים בין אזרבייג'ן-ישראל; וכחבר בקבוצות העבודה ליחסים בין פרלמנטריים, אזרבייג'ן-ארגנטינה, אזרבייג'ן-קובה ואזרבייג'ן-רוסיה. ב-11 ליוני 2018, לפי צו של נשיא רפובליקת אזרבייג'ן אילהם עלייב, הוענק ליהודה עיטור "שחרט" על השתתפותו הפעילה בחייה הפוליטיים והציבוריים של אזרבייג'ן.

יהודה אברמוב היה פטריוט גדול של אזרבייג'ן ישראל ולעדה הקווקזית. בנאומו בכנסת ישראל, הצהיר אברמוב בקול צלול ורהוט: "יותר משלושים אלף יהודים החיים כיום ברפובליקת אזרבייג'ן לצד שכניהם האזרבייג'נים הם הבסיס ליחסים חזקים בין מדינת ישראל לרפובליקת אזרבייג'ן." באחד מראיונותיו האחרונים אמר אברמוב ודבריו הן כצוואתו ויישאר לנצח בזיכרוננו: "אני חבר הפרלמנט שתמיד אומר את האמת, אני לא מפחד מאף אחד, אני לא תלוי באף אחד, אני חי

למען האנשים, הבוחרים." וכך נהג עד אחרון ימיו. אברמוב נפטר בשנת ה-71 לחייו והותיר אחריו 4 ילדים. יהי זכרו ברוך

למען האנשים, הבוחרים. משנת 2000 שימש כראש העירייה של קרסניה סלובודה. לאחר מכן הפך חבר מפלגת

יהודה נולד בכפר קרסניה סלובודה שבמחוז קובה באזרבייג'ן ב-1948. בוגר החוג להיסטוריה במכון הפדגוגי של מדינת אזרבייג'ן; ודובר רהוט של שפות (מלבד אזרית) של רוסית, טורקית וג'והורי.

לאחר שסיים את לימודיו בתיכון בכפר קרסניה סלובודה - הכפר האדום, התקבל למחלקה להיסטוריה של המכון הפדגוגי באזרבייג'ן. משנת 1971 שימש כמורה וסגן מנהל בבית ספר תיכון באזור מחוז קובה; משנת 1987 שימש יו"ר וועד הפועל

ומורה בבית ספר תיכוני בקרסניה סלובודה; משנת 2000 שימש כראש העירייה של קרסניה סלובודה. לאחר מכן הפך חבר מפלגת

אלפבית לשפה הג'והורית

באדיבות המכון לשפה הג'והורית במרכז הקהילתי 'סוקולניקי' בחסות קרן 'סטמאגי'

לנוכיותכם נשתמש באותיות לטיניות:

A a ǣ	B b ב	C c צ	Ç ç ג	D d ד	E e ǣ
Ə ə *	F f פ	G g ג	Q q *	H h ה	H h *
H h *	I i א	J j י	K k כ	L l ל	M m מ
N n נ	O o א	P p פ	R r ר	S s ס	Ş ş ש
T t ט	U u א	V v ב	Y y *	X x ח, כ	Z z ז

יש היגויים שאינם קיימים בעברית המודרנית.

- ə - תנועה זו קיימת גם באנגלית ובתעתיק נכתבת [æ].
- q - צליל זה נקרא כמו "ג" או "ק" בערבית או "ק" מגורגרת.
- h - אות גרונית, נשמעת כ"ח" בנוסח מזרחי.
- h - אות גרונית, נהגית דרך הוצאת אוויר תוך יצירת חסימה בעומק הלוע.
- y - תנועה זו דומה ל"י" באזרבייג'אנית או "י" בגרמנית.

הבה נלמד את המילים הראשונות שלנו:

bəbə(j)	אבא	kuk	בן	çuhur	יהודי
dədə(j)	אמא	duxtər	בת	mərd	איש
biror	אח	kələbəbə(j)	סבא	şyvər	בעל
xəhər	אחות	kələdədə(j)	סבתא	zən	אישה

והביטויים הנדרשים בדיבור:

?Cy xəbər	!Ruz ə xəjr bu	.Xubi	.Əri
שלוש, מה חדש?	שיהיה לך יום טוב!	טוב.	כן.

'אני גאה מאוד בשותפות האסטרטגית בין עיריית עכו לקהילת היהודים ההררים שתקרין לערים אחרות בישראל'

"נעשה את הכל כדי ש'בית אזרבייג'ן בישראל' יהפוך לאחד מסמלי עכו"

במפגש פסגה בין ראש עיריית עכו ונשיא קרן 'סטמאגי' (לרווחתם של היהודים ההררים) בהשתתפות ראש הקהילה ו'בית אזרבייג'ן בעכו ומנהל הנציגות הישראלית של המרכז הבינלאומי ו'בית אזרבייג'ן ישראל' בבאקו, שהתקיים במוסקבה נדונה העמקת שיתוף הפעולה בין כל הגורמים • גולת הכותרת; הרחבת בית הקהילה בעכו בהשתתפות עיריית עכו וקרן 'סטמאגי', עריכת ימי עיון משותפים, ועידת מדע בינלאומית ועוד

יוצאי אזרבייג'ן היהודים, בכל מקום שהם גרים, גאים תמיד במולדתם - אזרבייג'ן. וגם לאחר שנים רבות אינם שוכחים את השפה האזרית, ושומרים על המסורת והערכים של 'היהודים ההררים' - כך אמר נשיא קרן 'סטמאגי' מר גבריאל גרמן זכרייב בתום מפגש פסגה מיוחד שקיים עם ראש עיריית עכו מר שמעון לנקרי במשרדי הקרן במוסקבה.

במפגש המיוחד השתתפו: ראש מרכז התיאום של יהודים הררים-יוצאי אזרבייג'ן ו'בית אזרבייג'ן בישראל' מר שירין נחמיה מיכאלי, המאמן הראשי של נבחרת האגרוף הישראלית ולרי אילייב ומנכ"ל הנציגות הישראלית של המרכז הבינלאומי לרב-תרבותיות ו'בית אזרבייג'ן בישראל בבאקו אריה גוט.

מר זכרייב הוסיף כי 'לאורך ההיסטוריה של דו קיום של יהודים ואזרים אי אפשר למצוא מקרה בו היחסים בין העמים היו רעים או מתוחים. בקרב יהודי אזרבייג'ן היו אנשים בעלי מקצועות יוקרתיים - רופאים, עורכי דין, עיתונאים, מורים, פרופסורים וראשי מוסדות מדינה גדולים. כל העובדות האלה מאשרים שוב את יחסם החם והלבבי של האזרים ליהודים. לכן החלטתי יחד עם הנהגת העיר עכו להשתתף בהרחבת פעילות 'בית אזרבייג'ן' בעכו ובהקמת קומה נוספת בבנין שהפך למרכז תרבותי חשוב במיוחד'. אני גאה מאוד בעובדה שהתפתחה שותפות אסטרטגית כל כך חזקה בין עיריית עכו לקהילת היהודים ההררים, וההצלחה הזו של השותפות אמורה להיות דוגמה לערים אחרות של ישראל.

במרכז פגישתם נדונו הדרכים להעמקת שיתוף הפעולה, מצבה של קהילת היהודים ההררים יוצאי-אזרבייג'ן בעכו, סוגיית הרחבת 'בית אזרבייג'ן בישראל', שנמצא בעכו. בסיומה הוחלט על הקמת קומה נוספת בבית הקהילה שבה ישכנו - מרכז התיאום למורשת יהודים

"לכן החלטתי יחד עם הנהגת העיר עכו להשתתף בהרחבת פעילות 'בית אזרבייג'ן' בעכו ובהקמת קומה נוספת בבנין שהפך למרכז תרבותי חשוב במיוחד"

רבות. כמו; שימור ופיתוח של מסורות לאומיות, זהות השפה, המורשת התרבותית של העם האזרי, סיוע בהשתלבות בחברה הישראלית. 'זכינו - אמר מיכאלי - ו'בית אזרבייג'ן בישראל' מבצע פעילות מתמידה ומקדם את הפופולריזציה המקיפה של ההיסטוריה, השפה, התרבות, הערכים הלאומיים והרוחניים של אזרבייג'ן.

מר אריה גוט אמר כי ההחלטה על בניית הקומה השנייה של 'בית אזרבייג'ן בישראל' מוכיחה שוב כי יהודים ואזרים חיו וחיים כמו אחים במשך מאות שנים.

ממצוות יוק פורים

מתנות לאביונים דהיינו לתת מתנה לכול אביון שבסך הכל יתן לפחות שני מתנות לשני אביונים או בתבשיל או במעות בשווי סעודה לכל אביון.

משלוח מנות דהיינו לתת למכריו משלוח אחד לפחות שיש בו שני מיני מאכל. היו שנהגו לתת תבשילים ויין וכיום נהגו רבים להקל במיני מתיקה.

סעודת פורים הוא שעורך סעודת טובה ומהודרת ועדיף לאכול בה בשר בהמה.

"חייב איניש לבסומי בפוריא עדי לא ידע" פירושו שצריך האדם לשתות יין ולשמוח והוא שישתה קצת יותר מהרגלו וזהו גם תיקון ליין שהיהודים נכשלו ושתו בסעודת אשורוש

נהגו לעשות הסעודה ברוב עם שהרי זהו גם תיקון לסעודה שהלכו לאשורוש.

אומרים על הניסים וכו' בתפילה וגם בברכת המזון ואם שכח ולא אמר אינו חוזר אלא בברכת המזון יאמר בהרחמן, ובתפילה יאמר בסופה.

יש שנהגו לעשות דמות המן ומכים ברגלים והטעם למחות זכר עמלק והמן היה מזרעו.

חינוק שנולד בתקופת חג מסוים נהגו בקווקז לקרואו על שם החג כגון בפסח ומשה. חנוכה ומתתיהו. פורים - שושן מרדכי ואסתר. וכיום יאיר. אדר.

משנכנס אדר מרבנים בשמחה כפי שכתוב במגילה "והחודש הזה נהפך להם מיגון לשמחה". ומזל ישראל מאיר במיוחד בחודש זה ולכן אם יש לאדם משפט עם נכרי עדיף שיעשהו באדר.

בליל פורים וביומו נהגו ללבוש בגדים נאים כיאה ליום חשוב כפי שהגדירו חז"ל בשבח יום פורים עד שאומרים שיום הכיפורים כיום פורים.

יש נהגו לאכול בפורים מאכל מחיטים וכן מאכל הנקרא "קוטה חשיל" ודבש וכן מיני מתיקה כמו לאווש עם חסידו (המתכון בעמוד אחרון) העשויים מקמח חיטה והוא זכר למאכלי אסתר בבית אשורוש מטעמי כשרות.

וכן נהגו בקווקז לכבד בסעודת פורים במאכלי יו"ט אורז חגיגי עם מאכלי בשר כמבוא בפוסקים.

יום פורים נקרא בשפתינו "מעיד הומונו" ופירושו מועד המן - ונהפוכו.

נהגו לתת "זכר למחצית השקל" גברים נשים וטף לפני פורים. טעמו מהתורה שהיו קונים בזה קורבנות לבית המקדש.

ואע"פ שכיום הוא רק "זכר" למקדש נהגו לתת לתלמידי חכמים ולעניים, וזוהי סגולה גדולה לברכה והצלחה ולכן נהגו לתת עבור כל אחד ואחת מבני הבית. הסכום הוא תשע גרם כסף טהור השווי כיום הוא כ-35 ש"ח וכל המוסיף מבורך.

בעיררות המוקפות חומה מזמן יהושע בן נון (אפילו אם כעת אינם מוקפות) קוראים המגילה ומקיימים מצוות החג בטו' באדר וכך גם בירושלים, אך רוב המקומות קוראים ביד' כיוון שלא היו מוקפים חומה מאז.

הלכה ומנהגי הפזדה

לילי פורים

ח'סידו

התבשיל המסורתי של יהודי הקווקז לחג פורים

רכיבים:

קמח - 2 כוסות	ללבוש:
חמאה - 200 גרם	קמח - 0.5 קילו
דבש או סירופ סוכר - 200 גרם	מים - 1 כוס
אגוזים גרוסים - 1 כוס	שמרים - 0.5 כפית
שומשום או גרעיני חמנית - 4 כפות	מלח - 0.5 כפית
קינמון - 0.5 כפית	שמן - 1 כף
כורכום (זרדצ'י) - 1 קורט	

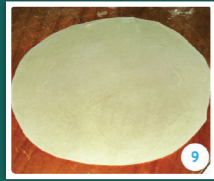
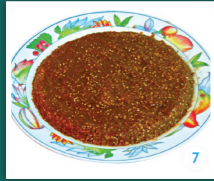

הוראות הכנה

בישול:

1. מטגנים אגוזים וגורסים אותם (יותר טוב בבלנדר). במחבת עמוקה שמים קמח, בוחשים ומטגנים עד צבע של זהב.
2. אחר כך שופכים חמאה מותכת ומטגנים קמח עם חמאה עוד 3-5 דקות.
3. שמים אגוזים, שומשום, קינמון וכורכום. בוחשים ומטגנים עוד 2-3 דקות.
4. מורידים את המחבת מהכירה, שמים את התכולה בקערה עמוקה כדי לבחוש אותה, ומייד שופכים לשם דבש או סירופ עד שהיא תצטנן.
5. בוחשים את כל התכולה.
6. שמים את התערובת על הצלחת כדי להגיש אותה, מצופפים את החלבה ומיישרים אותה.
7. עוברים להכנת לבשים.
8. עושים בצק מקמח, שמרים, מלח, שמן ומים.
9. עושים כדורים (5-6 ס"מ) מבצק ומשאירים אותם 10-15 דקות.
10. אחר כך מכל כדור אנחנו עושים עיגולים בקוטר 20-25 ס"מ. מטגנים לבש על מחבת בלי שמן על שני צדיו.
11. שמים את ח'סידו על מחצית לבש, עוטפים באופן הדוק ואוכלים. בדרך כלל עם ח'סידו מגישים תה או קפה.

בתיאבון וחם למח!

STMEGI

מגזין
קובץ

